

NORGES HØYESTERETT

Den 14. januar 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med justitiarius Øie og dommerne Bull og Hellerslia i

HR-2025-67-U, (sak nr. 25-003814SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat Anders Akre Westeng)

mot

Oslo kommune (advokat Anna Aurora Orlin)

B (advokat Hanne Christine
Elmenhorst-Larsen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder begjæring om utsatt iverksettelse av Barneverns- og helsenemndas vedtak 24. oktober 2024.
- (2) Barneverns- og helsenemnda fattet vedtak 24. oktober 2024 hvor det ble bestemt at barnevernstjenesten i bydel X i Oslo overtar omsorgen for C, født 00.00.2011. Det ble bestemt at hun skal bo i fosterhjem, og det ble fastsatt samvær for både mor og far.
- (3) A begjærte 28. oktober 2024 overprøving av vedtaket. Hovedforhandling er berammet til 13. februar 2025 i Oslo tingrett. A begjærte 14. november 2024 utsatt iverksettelse av vedtaket, jf. tvisteloven § 36-2 tredje ledd.
- (4) Oslo tingrett avsa 29. november 2024 beslutning med slik slutning:

«Begjæringen om oppsettende virkning tas ikke til følge.»
- (5) A anket tingrettens beslutning til Borgarting lagmannsrett.
- (6) Borgarting lagmannsrett avsa 19. desember 2024 kjennelse med slik slutning:

«Anken forkastes.»
- (7) A har anket til Høyesterett.

- (8) Det er anført at lagmannsrettens lovtolkning er uriktig. Det er et tungtveiende moment i den skjønnsmessige vurderingen av om det skal gis oppsettende virkning, at kommunen i en mellomperiode vil plassere barnet i institusjon istedenfor fosterhjem slik vedtaket fra Barneverns- og helsenemnda går ut på. Det vises til at omsorgsovertakelse og plassering på institusjon er inngrep som etter Grunnloven § 113, samt Den europeiske menneskerettskonvensjon – EMK – artikkel 5 og artikkel 8, krever en klar og presis hjemmel i lov.
- (9) Det er lagt ned påstand om at lagmannsrettens kjennelse oppheves.
- (10) *Oslo kommune* har inngitt tilsvaret. Kommunen anfører at hovedregelen etter barnevernsloven § 5-2 første ledd er at vedtak om omsorgsovertakelse skal settes i verk så snart som mulig. Ved den skjønnsmessige vurderingen av utsatt iverksettelse må barnets beste være utgangspunktet, jf. barnevernsloven § 1-3. Kommunen mener en mellomplassering i institusjon frem til man har funnet fosterhjem, verken vil være i strid med nemndas vedtak eller barnevernsloven. Det vises også til at mellomplassering i påvente av endelig plasseringssted er fristavbrytende etter seksukersfristen i barnevernsloven § 5-2 første ledd, jf. Rt-1998-1835 og Rt-2005-991.
- (11) B, barnets mor, er enig med far i at barnet ikke skal plasseres på institusjon. Hun mener en slik plassering ikke vil være til barnets beste, og at lagmannsrettens kjennelse bør oppheves.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken er en videre anke over kjennelse, hvor ankeutvalgets kompetanse er begrenset i samsvar med tvisteloven § 30-6. Anken gjelder lagmannsrettens lovtolkning, og denne kan utvalget prøve, jf. § 30-6 bokstav c. Når det gjelder forholdet til Grunnloven og Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK), kan ankeutvalget også prøve den konkrete rettsanvendelsen, men ikke lagmannsrettens bevisbedømmelse.
- (13) Det følger av barnevernsloven § 5-2 at vedtak om omsorgsovertakelse skal iverksettes så snart som mulig. Dette har sammenheng med det grunnleggende hensynet til barnets beste som barnevernsloven bygger på, se § 1-3, og de strenge vilkårene i barnevernsloven § 5-1 for å beslutte omsorgsovertakelse. Det er en forutsetning for omsorgsovertakelsen at barnet ikke får forsvarlig omsorg i hjemmet.
- (14) I forlengelsen av dette bestemmer tvisteloven § 36-2 tredje ledd at søksmål ikke er til hinder for at vedtaket settes i verk eller opprettholdes «med mindre retten ved kjennelse bestemmer noe annet». I likhet med den tidligere tvistemålsloven § 477 inneholder bestemmelsen ikke kriterier for når oppsettende virkning kan gis. I Rt-1997-1152 uttalte Høyesterett om tvistemålsloven § 477 at dette må «bero på en skjønnsmessig vurdering hvor flere forhold er relevante». Hensynet bak bestemmelsen i barnevernsloven § 5-2 om iverksettelse så snart som mulig tilsier imidlertid at det må foreligge særlige grunner for å beslutte oppsettende virkning i medhold av tvisteloven § 36-2 tredje ledd.
- (15) Etter barnevernsloven § 5-3 første ledd skal det fremgå av nemndas vedtak «om barnet skal bo i et fosterhjem eller i en barnevernsinstitusjon». Når loven her taler om å «bo», må det være klart at den tar sikte på den varige plasseringen av barnet. Midlertidig plassering som nødløsning inntil endelig bosted kommer på plass, blir etter ankeutvalgets syn noe annet. Loven kan altså ikke forstås slik at nemndas beslutning om at barnet skal «bo» i fosterhjem fremfor på institusjon, er til hinder for at barnevernet i en mellomperiode og som en

nødløsning velger institusjonsplassering når det anses å være den beste løsningen som er tilgjengelig for barnet. Ankeutvalget kan ikke se at en slik midlertidig institusjonsplassering er i strid med lovskravet i EMK. Utvalget vil imidlertid bemerke at når nemnda har bestemt at barnet skal bo i fosterhjem, er det naturlig at det først undersøkes om plassering i en slik mellomperiode kan skje i et beredskapshjem.

- (16) Hvis det allerede på tidspunktet for nemndas vedtak er klart at det kan bli aktuelt med en mellomperiode på institusjon før plassering i fosterhjem, bør dette fremgå av nemndas vedtak. Imidlertid kan en slik mellomplassering bli aktuell på grunn av uforutsette omstendigheter. I saken her er det for eksempel opplyst at det påtenkte fosterhjemmet viste seg å ha katt, og at barnet er allergisk mot katter. Det arbeides med å finne nytt fosterhjem, og i mellomtiden er den aktuelle plasseringen i institusjon.
- (17) Dersom det i slike situasjoner skulle være mer eller mindre automatikk i at vedtaket om omsorgsovertakelse skulle gis oppsettende virkning, ville det lett kunne komme i strid med hensynet til barnets beste.
- (18) Lagmannsretten har etter dette basert sin avgjørelse av spørsmålet om oppsettende virkning på riktig lovforståelse når den har lagt til grunn at en mellomplassering i institusjon ikke er i strid med loven eller EMK selv om en slik mulighet ikke fremgår av nemndsvedtaket.
- (19) Det bemerkes imidlertid at en slik midlertidig plassering ikke må dra ut i tid. I dette tilfellet er saken brakt inn for retten. Retten kan da ta stilling til spørsmålet om fortsatt institusjonsplassering, jf. HR-2024-430-A avsnitt 59 – synspunktet der må også gjelde når det dreier seg om en midlertidig institusjonsplassering bestemt av barnevernstjenesten.
- (20) Lagmannsrettens drøftelse av de konkrete omstendighetene i saken viser at forholdsmessighetskravet som følger av EMK, er oppfylt.
- (21) Ankeutvalget er etter dette kommet til at anken forkastes. Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Anken forkastes.

Henrik Bull
(sign.)

Toril Marie Øie
(sign.)

Thom Arne Hellerslia
(sign.)